

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

สหกรณ์ภาคเกษตรประกอบด้วยสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม มีการดำเนินธุรกิจ 5 ด้าน คือ ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต ธุรกิจแปรรูปผลผลิตการเกษตรและการผลิตสินค้า และธุรกิจให้บริการและส่งเสริมการเกษตร โดยที่สหกรณ์มีหน้าที่ต้องจัดทำบัญชีให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และจัดทำงบดุลอย่างน้อยครั้งหนึ่งทุกรอบปีทางบัญชีตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 65 และมาตรา 66 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตาม พบว่าสหกรณ์ภาคเกษตรส่วนใหญ่ยังจัดทำบัญชีไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน นั้นย่อมหมายถึง สหกรณ์ไม่มีข้อมูลสารสนเทศใช้ประกอบการตัดสินใจที่ทันเวลา ซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ตามเจตนารมณ์ของรัฐ กรมตรวจบัญชีสหกรณ์เป็นหน่วยงานที่มีการกิจในการพัฒนาระบบการจัดการข้อมูลของสหกรณ์โดยการวางระบบบัญชีและตรวจสอบบัญชี ได้เล็งเห็นว่าการที่จะสามารถแก้ปัญหาความล่าช้าในการจัดทำงบการเงินได้นั้น จำเป็นต้องนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาใช้เป็นเครื่องมือ จึงกำหนดนโยบายให้มีการพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร เพื่อให้บริการแก่สหกรณ์ในการจัดทำบัญชีและงบการเงินให้เกิดความถูกต้อง แม่นยำ และรวดเร็ว

โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร

เป็นซอฟต์แวร์ทางการบัญชีที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการจัดทำบัญชีของสหกรณ์ภาคเกษตร ตั้งแต่การบันทึกรายการที่สมุดบันทึกรายการขั้นต้น สมุดบัญชีแยกประเภท การจัดทำงบทดลองและการจัดทำงบการเงิน โดยให้ชื่อโปรแกรมว่า “โปรแกรมระบบบัญชีแยกประเภทสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร Version 2 (Web Edition)” ซึ่งมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นโปรแกรมมาตรฐานด้านการจัดทำงบการเงินของสหกรณ์
2. สามารถจัดทำงบการเงินเปรียบเทียบ 2 ปี
3. มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนรายละเอียดในงบการเงิน
4. รองรับการจัดทำบัญชีและงบการเงินทั้งแบบมีสาขาและไม่มีสาขา
5. สามารถเชื่อมโยงกับระบบวิเคราะห์งบการเงิน
6. รองรับ Web Technology

การพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรนี้ได้ดำเนินการตามวงจรของการพัฒนาระบบสารสนเทศ (System Development Life Cycle : SDLC) โดยได้เน้นให้เห็นถึงเจตนารมณ์และหลักการในการออกแบบระบบงานที่แบ่งออกตามขั้นตอนการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ ได้แก่ การออกแบบส่วนนำเข้าข้อมูล (Input Design) การออกแบบประมวลผล (Process Design) และการออกแบบผลลัพธ์ (Output Design) รวมทั้งระบบการรักษาความ

ปลอดภัย (Security System) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบงานคอมพิวเตอร์ รวมทั้งการทดสอบระบบ และการจัดทำคู่มือการใช้งาน

การออกแบบส่วนนำเข้าข้อมูล (Input Design)

ส่วนนำเข้าข้อมูล ประกอบด้วย การนำเข้าข้อมูลหลัก (Master File) และการนำเข้าข้อมูลรายการเคลื่อนไหว (Transaction File) ข้อมูลหลักที่สำคัญคือผังบัญชี จัดได้ว่าเป็นส่วนที่สำคัญอย่างมากเพราะการกำหนดผังบัญชีผิดพลาดจะส่งผลไปถึงความถูกต้องของรายการเคลื่อนไหวและการจัดทำงบการเงิน จึงได้ออกแบบโดยกำหนดเป็นผังบัญชีมาตรฐานที่ครอบคลุมการดำเนินงานของสหกรณ์ภาคเกษตร เพื่อให้ผู้ใช้ได้เลือกนำไปใช้งานโดยไม่ต้องเริ่มต้นกำหนดผังบัญชีใหม่ทั้งหมด ในกรณีที่ผู้ใช้มีชื่อบัญชีมากกว่าที่กำหนดไว้ในผังบัญชีมาตรฐานและต้องการเพิ่มชื่อบัญชีในผังบัญชี จะต้องดำเนินการให้ถูกต้องตามหลักการกำหนดผังบัญชีอย่างเคร่งครัด

ส่วนนำเข้าข้อมูลที่เป็นข้อมูลเคลื่อนไหว เป็นการออกแบบสมุดบันทึกรายการขั้นต้น ประกอบด้วย สมุดเงินสตรับ สมุดเงินสดจ่าย สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย และสมุดรายวันทั่วไป โดยการออกแบบหน้าจอสำหรับบันทึกรายการของสมุดรายวันขั้นต้นให้เหมาะสมกับการทำงานของระบบคอมพิวเตอร์ กล่าวคือได้รวมกระบวนการบันทึกรายการขั้นต้นกับการผ่านรายการไปบัญชีแยกประเภทไว้ในขั้นตอนเดียวกัน นั่นคือ เมื่อบันทึกรายการขั้นต้นแล้วเสร็จก็จะสามารถเรียกดูรายการในบัญชีแยกประเภทได้ทันที ด้วยเหตุนี้จึงได้กำหนดให้มีจุดควบคุมเฉพาะระบบงาน (Application Controls) ในส่วนนำเข้าข้อมูลมากที่สุดเพื่อช่วยตรวจสอบไม่ให้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องและไม่สมเหตุสมผลเข้าสู่ฐานข้อมูลได้ เช่น การตรวจสอบการบันทึกบัญชีตามหลักบัญชีคู่ เป็นต้น

การออกแบบส่วนประมวลผล (Process Design)

กระบวนการประมวลผลที่สำคัญของโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร คือการจัดทำงบการเงิน โดยมีเจตนาที่ว่าจะให้ผู้ใช้สามารถจัดรูปแบบงบการเงินโดยเพิ่มเติมรายละเอียดได้ จึงออกแบบให้มีส่วนรับคำสั่งการประมวลผลงบการเงิน ซึ่งประกอบด้วย “ปุ่มปฏิบัติการจัดทำงบการเงิน” ทั้งหมด 8 ปุ่ม ได้แก่ ปุ่มกำหนดรายละเอียดรายการ ปุ่มคำนวณค่าจากบัญชี ปุ่มคำนวณค่าจากรายการ ปุ่มกำหนดสินค้าคงเหลือปลายงวด ปุ่มลบ ปุ่มเลื่อนบรรทัดขึ้น ปุ่มเลื่อนบรรทัดลง และปุ่มย้ายไปบรรทัดที่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ที่จะสั่งการประมวลผลงบการเงินตามต้องการ โดยการกำหนดสูตรคำนวณงบการเงินด้วยตนเองได้ โดยวิธีการนี้จะตอบสนองความต้องการของสหกรณ์ในกรณีที่มีรายการในงบการเงินมากกว่าหรือแตกต่างจากรูปแบบมาตรฐาน อย่างไรก็ตาม การออกแบบการประมวลผลในลักษณะเช่นนี้อาจเป็นปัญหาสำหรับผู้ใช้ที่ไม่เข้าใจหลักการจัดทำงบการเงิน จึงได้กำหนดสูตรสำหรับประมวลผลงบการเงินตามแบบมาตรฐานไปพร้อมกับชุดติดตั้งโปรแกรมสำหรับผู้ใช้ที่ไม่ได้ทำการเพิ่มรหัสบัญชีจะสามารถใช้งานได้ทันที แต่หากมีการเพิ่มรหัสบัญชีก็ให้ทำการปรับสูตรการคำนวณสำหรับรายการที่มีผลกระทบจากรายการที่เพิ่มเติมขึ้นเท่านั้น

นอกจากนี้ยังออกแบบการประมวลผลการวิเคราะห์งบการเงินด้วยอัตราส่วนมาตรฐานที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ประกาศใช้ โดยการให้ผู้ใช้สามารถกำหนดสูตรการคำนวณได้เองโดยใช้ข้อมูลที่ไต่จากการบันทึกบัญชี ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารสหกรณ์มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เชื่อถือได้ เนื่องจากใช้ข้อมูลชุดเดียวกับที่ไต่บันทึกบัญชีไว้ในสมุดรายวันขั้นต้นโดยไม่มีการรับข้อมูลใหม่ ผลการวิเคราะห์เหล่านี้เป็นผลพลอยได้ที่มีค่ายิ่งจากการบันทึกบัญชี ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานสหกรณ์ได้ในหลายมิติ

การออกแบบส่วนผลลัพธ์ (Output Design)

ผลลัพธ์ที่ได้จากโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร ได้แก่ รายงานสมุดรายวันขั้นต้น รายงานบัญชีแยกประเภท รายงานงบทดลอง รายงานงบการเงิน รวมทั้งรายงานเพื่อการบริหาร ซึ่งรายงานเหล่านี้ได้ถูกออกแบบให้แสดงผ่านทางหน้าจอ และผ่านทางเครื่องพิมพ์ ได้ตลอดเวลาตามที่ต้องการ โดยกำหนดให้แสดงวันที่ของเครื่อง (System Date) กำกับกับการเรียกดูหรือสั่งพิมพ์ทุกรายงาน

การออกแบบระบบการรักษาความปลอดภัย

เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นกับข้อมูลจึงได้ออกแบบระบบการรักษาความปลอดภัยติดตั้งไปกับโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร ได้แก่ การใช้รหัสผ่านเพื่อให้มั่นใจว่าเฉพาะผู้ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่จะสามารถเข้าสู่ระบบงานคอมพิวเตอร์ได้ การกำหนดสิทธิ์การใช้งานให้แก่ผู้ใช้แต่ละคน เนื่องจากสิทธิ์ของผู้ใช้แต่ละคนในการกระทำกับข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์นั้นไม่เท่ากัน การสำรองข้อมูล และการเรียกคืนข้อมูล ระบบการรักษาความปลอดภัยเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นเมื่อต้องประมวลผลข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์

การทดสอบระบบ

เพื่อให้ความมั่นใจว่าโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรที่ได้พัฒนาขึ้นนั้นสามารถใช้งานได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ในกระบวนการพัฒนาได้ดำเนินการทดสอบโปรแกรมตามวิธีการมาตรฐานสากล ทั้งการทดสอบแต่ละส่วน (Unit Testing) การทดสอบรวม (Integration Testing) การทดสอบระบบทั้งระบบ (System Testing) ซึ่งทดสอบโดยการสมมุติข้อมูลและสถานการณ์ แต่เนื่องจากโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรนี้จะถูกนำไปใช้งานเพื่อให้บริการแก่สหกรณ์อย่างกว้างขวาง การทดสอบการยอมรับระบบ (Acceptance Testing) เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง จึงได้ดำเนินการโดยใช้วิธีนำร่องการใช้งานโปรแกรมที่สหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ธ.ก.ส. นครราชสีมา จำกัด ซึ่งมีการดำเนินงานในลักษณะสาขา มีหน่วยงานจัดทำบัญชีและงบการเงินทั้งสิ้น 17 หน่วยงาน ซึ่งต้องจัดทำงบการเงินทั้งรายสาขาและงบการเงินรวม ระยะเวลาดำเนินการ 3 เดือนเริ่มตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม ถึงเดือนกันยายน 2550 ซึ่งผลของการนำร่องได้พบประเด็นปัญหาการประมวลผลงบการเงินรวมซ้ำมาก ทำให้มีการปรับปรุงวิธีการประมวลผลใหม่ซึ่งทำให้ประมวลผลได้รวดเร็วขึ้น ผลของการนำร่องสรุปได้ว่าสหกรณ์มีความพึงพอใจที่สามารถจัดทำงบการเงินรวมได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

การจัดทำคู่มือการใช้งาน

ในการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรสำหรับประมวลผลข้อมูลทางการเงินของสหกรณ์นั้นมีผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ บุคลากรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ที่มีหน้าที่ติดตั้งโปรแกรม ผู้ควบคุมงานของสหกรณ์และผู้ปฏิบัติงานของสหกรณ์ การจัดทำคู่มือการใช้งานจึงเน้นที่จะให้บุคคล 3 กลุ่มนี้มีความเข้าใจและใช้งานโปรแกรมได้อย่างถูกต้อง จึงได้จัดทำคู่มือการใช้งานแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ คู่มือการใช้งานสำหรับผู้ติดตั้งโปรแกรม คู่มือการใช้งานสำหรับผู้ควบคุมงาน และคู่มือการใช้งานสำหรับผู้ปฏิบัติงาน นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือปฏิบัติงานสำหรับใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการพัฒนาเพิ่มหรือแก้ไขปรับปรุงโปรแกรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตร

โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเป็นซอฟต์แวร์ทางการบัญชีที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สหกรณ์นำไปใช้ในการประมวลผลข้อมูลทางการเงิน โดยกรมตรวจบัญชีสหกรณ์มุ่งหวังให้เกิดประโยชน์ ดังนี้

1. ลดต้นทุนการดำเนินงานของสหกรณ์ การที่ภาครัฐเป็นผู้ลงทุนพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเพื่อให้บริการแก่สหกรณ์นั้นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงคือสหกรณ์ ที่ไม่เพียงแต่ไม่ต้องลงทุนพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีเองเท่านั้น แต่ยังได้ความมั่นใจในการทำงานตามมาตรฐานการบัญชีและเป็นไปตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์กำหนด
2. เป็นการประหยัดการลงทุนด้านการพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการบัญชีสหกรณ์โดยรวม การที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐลงทุนพัฒนาโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรนั้นเป็นการลงทุนครั้งเดียวแต่สามารถนำไปใช้ได้กับทุกสหกรณ์
3. สหกรณ์มีความสามารถจัดทำบัญชีได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว เนื่องจากกระบวนการทำงานที่ดำเนินการได้ยากของกระบวนการจัดทำบัญชีนั้นดำเนินการโดยโปรแกรมได้แก่ ขั้นตอนของการผ่านรายการบัญชีไปบันทึกบัญชีแยกประเภท ขั้นตอนการจัดทำงบทดลองและโดยเฉพาะอย่างยิ่งขั้นตอนของการจัดทำงบการเงินที่เป็นขั้นตอนที่ยากที่สุด ดังนั้น พนักงานของสหกรณ์จึงทำหน้าที่ในการวิเคราะห์รายการและบันทึกข้อมูลขั้นต้น เท่านั้น
4. สหกรณ์มีข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจที่ทันเวลา เมื่อใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรแล้ว สหกรณ์สามารถเรียกดูงบการเงินได้ทุกวันหรือทุกเวลาที่ต้องการ นอกจากนี้ยังมีผลการวิเคราะห์งบการเงินที่บ่งชี้สถานการณ์ทางการเงินได้ตลอดเวลา
5. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์มีเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาขบวนการสหกรณ์ ซึ่งการพัฒนาขบวนการสหกรณ์นี้ได้ทำมาอย่างต่อเนื่อง แต่ยังไม่บรรลุผลสาเหตุประการสำคัญก็คือ ปัญหาด้านระบบข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เป็นปัจจุบัน นอกจากนี้แล้วยังสามารถใช้โปรแกรมระบบบัญชีเป็นเครื่องมือในการจัดระบบงานด้วย เช่น การกำหนดให้ต้องทำงานให้แล้วเสร็จทุกวันโดยมีการเปิด - ปิดงานประจำวัน มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกสิ้นวัน เพราะหากเกิดข้อผิดพลาดข้ามวันแล้วจะแก้ไขข้อมูลได้ยาก มีการใช้ข้อมูลในการบริหารงานที่สูงขึ้น

ทำให้ต้องตรวจสอบความถูกต้องและความสมเหตุสมผลของข้อมูลอยู่เป็นประจำ เป็นต้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นแนวทางนำไปสู่ความเข้มแข็งและพึ่งพาตัวเองได้ของสหกรณ์

ข้อเสนอแนะ

1. สหกรณ์ควรมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยี

การนำโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรไปใช้นั้น จำเป็นต้องใช้งานภายใต้สภาพแวดล้อมที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยสหกรณ์ต้องจัดให้มีองค์ประกอบของระบบคอมพิวเตอร์ที่ครบถ้วน 5 ประการ ดังนี้

- 1.1 เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ (Hardware) ที่เหมาะสมกับการทำงานของโปรแกรม สหกรณ์ควรจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีคุณลักษณะไม่ต่ำกว่าที่กำหนด
- 1.2 ซอฟต์แวร์ (Software) ระบบปฏิบัติการและระบบการจัดการฐานข้อมูลที่สามารถทำงานร่วมกับโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ชุดโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรได้รวมระบบจัดการฐานข้อมูลไปพร้อมด้วยแล้ว สหกรณ์จึงต้องจัดหาเพียงระบบปฏิบัติการที่เหมาะสมเท่านั้น
- 1.3 ข้อมูล (Data) โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการข้อมูลทางการเงิน เท่านั้น หากโปรแกรมได้รับข้อมูลนำเข้าที่ผิดพลาดโปรแกรมก็จะประมวลผลผิดพลาดด้วย ดังนั้น จึงต้องมีการจัดการข้อมูลให้ถูกต้องเรียบร้อยก่อนที่จะนำเข้าโปรแกรมเพื่อประมวลผลต่อไป
- 1.4 บุคลากร (People) โปรแกรมไม่อาจทำงานด้วยตัวเองได้ จึงต้องมีผู้ใช้โปรแกรมที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม เช่น รู้และเข้าใจวิธีการทำงานของโปรแกรม มีความระมัดระวังรอบคอบ และมีระบบในการทำงาน
- 1.5 กระบวนการ (Procedure) ที่เหมาะสม การนำโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลเพื่อจัดทำบัญชีและงบการเงินนั้น เป็นการปรับเปลี่ยนระบบการทำงาน ดังนั้น จึงต้องมีการจัดระบบใหม่ที่เหมาะสมและสัมพันธ์กับวิธีการทำงานของโปรแกรมด้วย ระบบงานหรือระเบียบใดที่ขัดแย้งกับการทำงานของโปรแกรมจะนำไปสู่ข้อขัดข้องในการใช้งาน จึงควรปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกัน

2. สหกรณ์ควรใช้โปรแกรมอย่างเข้าใจ

การใช้โปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรจะทำงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพนั้น ไม่เพียงแต่จะมีปัจจัยมาจากการออกแบบและพัฒนาเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่การใช้โปรแกรมอย่างเข้าใจก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นกัน โดยที่ผู้ใช้งานอาจไม่จำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจว่ากระบวนการพัฒนาโปรแกรมนั้นทำมาอย่างไร แต่จำเป็นต้องเข้าใจเหตุผลของการออกแบบโดยเฉพาะในส่วนของข้อมูลนำเข้า จะช่วยให้ผู้ใช้รู้ว่าควรกำหนดวิธีการปฏิบัติในการนำเข้าข้อมูลอย่างไรจึงจะเหมาะสมกับโปรแกรม การทำความเข้าใจการออกแบบและการประมวลผลจะช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจวิธีการที่จะใช้งานอย่างถูกต้องและได้ผลลัพธ์ที่ต้องการ การทำความเข้าใจการออกแบบผลลัพธ์จะช่วยให้ผู้ใช้เข้าใจหลักการแสดงข้อมูลของรายงานแต่ละรายงานซึ่งจะช่วยให้การนำรายงานไปใช้เกิดประโยชน์มากขึ้น การทำความเข้าใจการออกแบบระบบการรักษาความปลอดภัยจะช่วยให้ผู้ใช้กำหนดวิธีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดูแลรักษาระบบได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3. สหกรณ์ควรกำหนดระบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยี

การใช้ระบบคอมพิวเตอร์มีข้อดี คือ เกิดความรวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ แต่ก็มีข้อเสีย คือ ถูกทำลายได้ง่ายและเก็บทุกอย่างไว้ในที่เดียวกันหากเกิดการสูญหายก็มักจะหายไปนคราวเดียวกัน การเข้าถึงแฟ้มข้อมูลและกระทำการบางอย่างสามารถกระทำได้โดยไร้ร่องรอยกรณีต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานี้เป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น จะเห็นได้ว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรมิได้เป็นเพียงการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์มาติดตั้งโปรแกรมระบบงานและบันทึกข้อมูลเท่านั้น แต่ยังมีความจำเป็นที่จะต้องจัดระบบการปฏิบัติงานอื่น ๆ ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับการใช้เทคโนโลยีด้วย เช่น ต้องมีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการควบคุมภายใน โดยกำหนดให้ผู้บันทึกข้อมูลกับผู้สอบทานข้อมูลต้องเป็นคนละคนกัน ต้องจัดระบบการบันทึกข้อมูลให้มีการบันทึกรายการให้แล้วเสร็จภายในวัน ต้องมีการกำหนดนโยบายการสำรองข้อมูลและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด รวมทั้งการจัดระบบการรักษาความปลอดภัยด้วย การนำเทคโนโลยีมาใช้โดยไม่มีการจัดระบบงานอาจก่อให้เกิดปัญหาที่รุนแรงตามมาในภายหลัง เช่น การทุจริตเนื่องจากพนักงานเห็นช่องทางในการกระทำการ หรือระบบข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ เพราะขาดการตรวจสอบความถูกต้อง เป็นต้น

4. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ควรพัฒนาองค์ความรู้ใหม่แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การให้บริการโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์นั้น เป็นการนำเทคโนโลยีมาใช้ในองค์กรของสหกรณ์ จึงไม่ควรเน้นเฉพาะการสอนให้รู้จักวิธีการใช้งานโปรแกรมระบบบัญชีสำหรับสหกรณ์ภาคเกษตรเท่านั้น แต่ต้องตระหนักว่า การใช้เทคโนโลยีจะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารงาน ดังนั้น จึงควรมีระบบการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่โดยเริ่มต้นจากการอบรมการใช้งานให้ถูกต้องในระดับผู้ปฏิบัติงานและผู้ควบคุมงาน ต่อจากนั้นต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ให้แก่สหกรณ์เพื่อให้สามารถจัดการเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพและใช้งานได้อย่างคุ้มค่า นอกจากการพัฒนาองค์ความรู้แก่บุคลากรของสหกรณ์แล้ว ผู้สอบบัญชีสหกรณ์ก็เป็นอีกกลุ่มบุคคลหนึ่งที่ต้องได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ เพราะระบบการประมวลผลข้อมูลทางการเงินการบัญชีเปลี่ยนแปลงไปอย่างสิ้นเชิงทำให้ผู้สอบบัญชีจะต้องพัฒนาเทคนิคการทำงานให้ทันกันด้วย